

Podnět Výboru pro institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů k Pravidlům spolufinancování EU fondů na programové období 2021-2027

Usnesení č. 1/2021

Výbor pro institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů

doporučuje Radě vlády pro rovnost žen a mužů, aby doporučila ministryni financí

- **zajistit, aby minimální míra spolufinancování ze strany příjemců (v méně rozvinutých regionech, přechodových regionech i hl. městě Praze) byla v rámci ESF+ pro příjemce vykonávající veřejně prospěšnou činnost stanovena na 0 % (namísto navržených 5 %);**
- **zajistit, aby minimální míra spolufinancování ze strany příjemců/partnerů byla v rámci programu Interreg pro příjemce vykonávající veřejně prospěšnou činnost stanovena na 0 % (namísto navržených 10 %).**

Odůvodnění:

Dne 1. ledna 2021 předložilo Ministerstvo financí do mezirezortního připomínkového řízení materiál s názvem „Pravidla spolufinancování Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu plus, Fondu soudržnosti, Fondu pro spravedlivou transformaci a Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu na programové období 2021-2027“ (dále jako „Pravidla spolufinancování“).

Pravidla spolufinancování mj. stanoví minimální finanční spoluúčast příjemců na spolufinancování EU fondů v programovém období 2021 – 2027. Pravidla spolufinancování definují celkem 8 typů příjemců:

- Organizační složky státu a příspěvkové organizace státu (OSS, PO OSS)
- Právní osoby vykonávající činnost škol a školských zařízení (školy a školská zařízení)
- Veřejné vysoké školy a výzkumné organizace
- Soukromoprávní subjekty vykonávající veřejně prospěšnou činnost (veřejně prospěšná činnost)
- Subjekty realizující územní dimenzi
- Obce a jejich příspěvkové organizace (obce a jejich PO)
- Kraje a jejich příspěvkové organizace (kraje a jejich PO)
- Ostatní subjekty

Výbor se na svém jednání zabýval mírou spolufinancování ze strany soukromoprávních subjektů vykonávající veřejně prospěšnou činnost (zejm. nestátních neziskových organizací). Pro tento typ příjme byla stanovena minimální spoluúčast příjemce na financování ve výši 5 % (resp. 10 % v případě programů Interreg).

Pravidla spolufinancování také upravují následující možnost výjimky „Pouze v případě, že se jedná o nezbytné celospolečensky přínosné aktivity, u kterých se očekává nízká absorpční

kapacita a které by jinak musel financovat stát, může ŘO rozhodnout o snížení minimálního podílu příjemce.“

Jak již uvedla zmocněnkyně vlády pro lidská práva ve své připomínce k Pravidlům spolufinancování, nestátní neziskové organizaci (dále jen „NNO“), které materiál řadí mezi soukromoprávní subjekty vykonávající veřejně prospěšnou činnost (o.p.s., spolky, ústavy, církve a náboženské společnosti, nadace a nadační fondy), se jako nevýdělečné organizace tímto návrhem dostávají do nerovného postavení s ostatními typy příjemců. Financování těchto subjektů, které nejsou primárně založeny za účelem dosahování zisku, je velmi specifické. Samy zdroje nevytvářejí, ale získávají je na své projekty či činnost, jedná se tedy o vázané prostředky. Pokud NNO z vedlejší činnosti získávají určité zdroje, jsou použity na krytí činnosti v rámci jejich poslání. Nicméně tento typ oprávněných příjemců nedisponuje volnými finančními prostředky ve svých rozpočtech v takové výši, která by pokryla navržený minimální podíl spolufinancování ve výši 5 % (resp. 10 %).

Z [výzkumu firemního dárcovství v ČR](#) z roku 2018 (realizovaném na vzorku 8 000 podnikatelských subjektů), vyplývá, že některé veřejně prospěšné oblasti nemohou spoléhat na firemní a ani jiné soukromé zdroje, protože jde o oblasti, které jsou veřejností vnímány negativně nebo přinejmenším rozporuplně. Typickým příkladem je podpora Romů, řešení problémů bezdomovců, provoz azylových domů či podpora boje proti závislostem, pomoc osobám propuštěným z výkonu trestu a další sociální oblasti. Na podporu těchto aktivit logicky nelze využít ani veřejné sbírky.

Z dotazníkového [šetření mezi příjemci OPZ k nastavení spolufinancování v období 2021-2027](#), které uspořádalo MPSV v červenci 2019 vyplynulo, že NNO, které tvořily nejvyšší procento respondentů (44 %), „nemají kde získat prostředky na spolufinancování a varianta bez spolufinancování je v podstatě jedinou akceptovatelnou možností realizace projektů v příštím období.“

Zvlášť v současné době, kdy lze očekávat celkové zhoršení socioekonomické situace v souvislosti s dopady pandemie covid-19, které povede nejenom ke snížení soukromého dárcovství, ale také ke snížení financování z řad veřejnoprávních subjektů (rozpočty územně samosprávních celků), by navržený podíl spolufinancování u příjemců z řad subjektů definovaných v bodě 3.4. Pravidel spolufinancování měl za následek výpadek veřejně prospěšných služeb a činností na pomoc nejohroženějším skupinám obyvatelstva, které tento typ příjemců dlouhodobě zajišťuje a svém důsledku by byl kontraproduktivní, neboť stát by musel tyto činnosti zajistit ze svých zdrojů.

NNO svými aktivitami významně přispívají k naplňování cílů politiky a specifických cílů Evropského sociálního fondu. Na základě dostupných dat se NNO podílelo na čerpání Operačního programu Zaměstnanost (2014-2020) ve výši 22 %, z celkového počtu 8 415 příjemců bylo 3 893 příjemců z řad NNO. Poskytují veřejně prospěšné služby a činnosti, které sám stát ani podnikatelská sféra nejsou schopni zajistit. Tyto zpravidla reagují na slepá místa v systému služeb nebo doplňují omezenou a nedostatečnou nabídku služeb poskytovaných veřejným sektorem. Řeší závažné sociální problémy, jejichž prohlubování by s sebou přineslo další sociální propad cílových skupin a negativní ekonomický dopad na veřejné finance.

Požadavek spoluúčasti ve výši 5 % (resp. 10 %) by vyloučil z možnosti čerpání většinu NNO, a to nejen menších a středních. V této souvislosti je nutné připomenout, že navzdory cílům, které stanovila *Státní politika vůči nestátním neziskovým organizacím na období 2015 – 2020*,

se dlouhodobě nedaří podíl NNO na čerpání fondů EU zvýšit. V programovém období 2014 - 2020 dokonce poklesl a pohybuje se pod 2 % z celkového objemu prostředků. Kladení jakýchkoli dalších překážek pro realizaci veřejně prospěšných projektů příjemci z řad NNO tak v rozporu se schválenými prioritami vlády ČR a je pro stát nevýhodné jak z hlediska ekonomického, tak i z hlediska dosahování jeho cílů a realizace priorit. Navrženým spolufinancováním tak dojde k výraznému poklesu schopnosti subjektů poskytujících veřejně prospěšnou činnost prostředky z ESF+ na svou činnost žádat a potřebné služby zajistit. To v konečném důsledku povede k zásadní redukci dostupnosti a kvality služeb pro nejohroženější obyvatele ČR a prohloubení sociálních problémů ve společnosti, jejichž řešení bude stát českou společností nemalé finanční prostředky a investice.

Požadavek na zajištění 5% spolufinancování v praxi může vést k vytvoření nerovných podmínek pro žadatele z řad NNO zajišťujících veřejně prospěšnou činnost. Na základě stávajících zkušeností lze očekávat, že tato míra spolufinancování bude představovat překážku především pro malé a střední NNO, které řeší praktické problémy různých ohrožených skupin české společnosti na lokální a komunitní úrovni.

Ve stávajícím programovém období byla míra spolufinancování pro projekty NNO zajišťující veřejně prospěšnou činnost stanovena na 0 %. Odklon od tohoto nastavení není v Pravidlech spolufinancování podrobněji vysvětlen a výše uvedená rizika nejsou dostatečně zohledněna. Výbor upozorňuje, že navýšení povinné míry minimální výše spolufinancování bude mít negativní dopady na aktivity občanského sektoru v oblasti rovnosti žen a mužů. Schopnost projektů v příštím období EU fondů reagovat na stávající genderové nerovnosti tak bude výrazně omezena. Výbor se proto na svém jednání dne 24. února 2021 ztotožnil s argumenty uvedenými v připomínce zmocněnkyně vlády pro lidská práva a přijal výše uvedené usnesení.